

γον. Τὰ πάντα εἶχε προβλέψει καὶ τακτοποιήσει. Μήτοι οἱ πλούσιοι μόνον δύνανται νὰ ὦσιν εὐτυχεῖς;

III.

Ὅταν ἐπερχήνῃ ἡ ροδόδενδρον ἡ Σωσάννη ἐγκατέλειπε τὸ δωμάτιον τοῦ ἐρχομένου αὐτῆς καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ἐαυτῆς καὶ ἀμέσως κατεκλίθη, οὐχὶ ὁμως ὅπως κληθῇ διότι ἦν λίαν τετραρχημένη, συγκεκνημένη, ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ἔκλειε, ἡ καρδίᾳ τῆς ἐλιποθύμει. Ἐπύρεσσε καὶ ἦν ὥστε ἀποβλακωθείς.

Ὅλιγον πρὸ τῆς πέμπτης ὥρας ἤκουσεν ἤχον βημάτων ἐν τῇ κλίμακῃ, εἴτα ἡνίοχθη ἡ πρὸς τὴν προκυρμαίαν θύρα, ἔσπευσεν τότε πρὸς τὸ παράθυρον καὶ σύρουσα κατὰ μέρος τὸ παραπέτασμα εἶδε τὸν Κέμιλλον ἀκίνητον, τὸ βλέμμα πρὸς αὐτὴν ἔχοντα ἐστραμμένον διὰ τῆς χειρὸς ἐνευσεν αὐτῷ ἀπομυκρυνέντι ἀμέσως πεποιηθῆναι οὐχὶ ὁμως χωρὶς νὰ στραφῇ πολλάκις, ἰσχυμένος ἀπὸ κυρίου εἰς κυρίον, ὥστε ἦν ἀναπορέσιμος καὶ ἐσκέπτετο νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω

ὅτε τὸν ἐπανεβλεπεν ἄρ' ἔτι ποτε;

Τὴν ἐρώτησιν ταύτην εἶχεν ἐν νῷ ὅτε κατεκλίνετο οὐδεμίαν ὁμως εὗρισκε λύσιν καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ παρακολουθήσῃ καλῶς τὸν ροῦν τῶν σκέψεων αὐτῆς, αἵτινες δι' ἁλμάτων ἑταίρων ἐξετινάζοντο ἀπὸ τοῦ παρόντος εἰς τὸ μέλλον, καὶ ἐπὶ νῆρχοντο εἰς τὸ παρόν, ὅπερ ἐπινεν αὐτὴν.

Ὅταν τῇ ἐβδόμῃ ὥρᾳ ἡ μήτηρ αὐτῆς εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον αὐτῆς διὰ νὰ τὴν ἀφουνίσῃ, ὡς καὶ ἐκάστην πρωΐαν ἐπραττε, δι' ἐνὸς ἀσπασμοῦ, εὗρεν αὐτὴν τὴν κόμην ἄνω κάτω ἔχουσαν καὶ κατὰ κειμένην ἐπὶ τῆς ἀτάκτου κλίνης αὐτῆς.

— Εἶσαι ἀσθενής;

— Ὁχι, μητέρα.

(Μετάφρασις Α. ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ).

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος.

Συνεδρία τῆς 8 Μαρτίου.

Ἀνακοίνωσις Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑ.

Τὰ μάλιστα ἐνθαυρντικὸν καὶ ἐξόχως εὐχάριστόν ἐστιν ὅτι αἱ τοῦ κ. Σ. Ι. Βουτυρᾶ ἐν τῇ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ ἀπὸ τῆς προπαραβουούσης δευτέρας ἀρξάμεναι ἀνακοινώσεις περὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου αἱ τῶν μετ' αὐτοῦ συνδεομένων μεγάλων ἱστορικῶν γεγονότων ἐνθεν μὲν προσελκύουσι μέγα ἀκροατήριον, ἐφ' ᾧ καὶ αἱ συνεδρίαί γίνονται ἐν τῇ τῶν τελετῶν αἰθούρᾳ, ἀκροατήριον σπεῦδον οὐχὶ πρὸς τέρψιν, καίτοι καὶ τοῦ τερπνοῦ οὐ στερεῖται ἡ πραγματεία τοῦ κ. Βουτυρᾶ, ἀλλ' ὅπως ἀκροάσεται ἀνδρὸς ἀναπτύσσοντος ὡς διδασκάλου θέμα ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας καὶ φιλολογίας ἐπικαιρὸν τε καὶ διαφόρου μεγίστου, ἐνθεν δὲ ἐξε-

γείρουσι τὴν προσοχὴν τοῦ τε φιλόστοργος καὶ φιλολογικοῦ κόσμου, πρᾶγμα οὐ τῶν συνήθων. Ταῦτα ἀριθμῶς καταδεικνύουσιν ὅτι κατανοεῖται τότε, ὅτι ἐπιβάλλεται ἡμῖν ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους ἡ μελέτη τῶν τοιούτων θεμάτων. Τοῦτο εἶπε καὶ κατέδειξεν ὁ κ. Βουτυρᾶς καταρχόμενος τῶν ἀνακοινώσεων αὐτοῦ, τοῦτο ἐπαναλαμβάνομεν καὶ νῦν, διότι φρονοῦμεν ὅτι πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνηται. Περὶ τῆς μελέτης τῆς κλασικῆς ἀρχαιοσύνης καὶ τῆς φιλολογίας αὐτῆς ὁμολόγηται ὑπὸ σοφῶν τῆς Ἑσπερίας ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐνεκα τῶν ἠθῶν αὐτῶν καὶ ἐθίμων, τοῦ κλίματος ἐν ᾧ βιοῦσιν, ὅπερ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ βίου καθόλου τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐθνῶν, πολλὰς δύνανται νὰ παράσχουσιν ὑπηρεσίας τῇ ἐπιστήμῃ, τοῦτ' αὐτὸ δ' ἐρρήθη καὶ περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ βυζαντιτικοῦ κράτους. Ἡ μελέτη τοῦ κυρίου Βουτυρᾶ δ' ἀποδείκνυσιν ὁποῖαν συμβολὴν δυνάμεθα παρασχέειν τῇ ἐπιστήμῃ, ἀποδείκνυσιν ὅτι ὁ Ἕλλην ἀντιλαμβάνεται κρείσσον τῶν ἄλλων τῶν ἔργων τῶν προὑπαρξάντων ὁμοειδῶν αὐτοῦ, δύναται δέ, καινὰς περὶ αὐτῶν καὶ τέως ἀγνώστους ιδέας εἰσδηγούμενος, νὰ διαφωτίσῃ τοὺς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, οἵτινες περὶ τῶν ἡμετέρων οὐχὶ σπανίως πλανῶνται καὶ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀρσίν πλανῶν ἐκ φανατισμοῦ ἢ ἐξ ἀγνοίας κρατησάντων. Οἱ παρακολουθοῦντες ταῖς τοιαύταις μελέταις συνομολογήσονται ἡμῖν ὅτι οὐκ ὀλίγον ἡμετέροις συνετέλεσαν, εἰ μὴ πρωτίστως, εἰς τὴν ἀρσίν τῆς χθιζᾶ τε καὶ πρώιζα περὶ τῆς βυζαντιτικῆς ἐποχῆς κρατούσης πλάνης καὶ εἰς τὴν φιλοσοφικωτέραν καὶ μετὰ πλείονος προσοχῆς ἐρευναν τῆς ἱστορίας αὐτῆς, ἐξ οὗ καὶ συγγράμματα σοφὰ ἐξεδόθησαν καὶ φωνὴ δικά ἀπὸ τῶν πανεπιστημιακῶν ἐδρῶν ἠκούσθη, ἄνδρες δὲ εἰδικῶς ἀσχολοῦνται πρὸς διαλεύκανσιν αὐτῆς ὑπὸ πάσας τὰς ἐπόψεις. Τοιαῦται δὲ μελέται, ἐν αἷς καταλεκτέαι καὶ αἱ ἐν τῇ φιλοτιμίᾳ Ἑταιρείᾳ τῶν μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν περὶ τε τῶν παρ' ἡμῖν ἀγισμάτων καὶ ἄλλων, τιμῶσιν ἡμᾶς καὶ ἀποστᾶσι τῶν ρεαλιστικῶν ιδεῶν, αἵτινες, φεῦ! εἰσχωρήσασθαι παρ' ἡμῖν προάγουσι τὴν ἐπιπολαιότητα καὶ υποσκάπτουσι τὰ θεμέλια τῆς ἡμετέρας προαγωγῆς.

Ὁ κ. Βουτυρᾶς κατὰ τὴν παρελθούσαν δευτέραν προεῖν εἰς βραχείαν ἀνάλυσιν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου. Ὁ Ὑμνος διήρηται κατ' ἀλλόθρητον, ὡς γνωστόν, εἰς τέσσαρας στάσεις, ἐκάστην ἀνὰ ἑξ περιέχουσαν οἶκον, ὧν οἱ μὲν περιττοὶ ἐπὶ ὁδὸν ἔχουσι τὸ «Χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε», οἱ δὲ ἄρτιοι τὸ «Ἀλληλουῖα». Ἐκάστη δὲ τῶν στάσεων ἔχει καθ' ἑαυτὴν τὸ ἄρτιον. Προβαίνων δ' εἴτα εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς πρώτης στάσεως, παρατηρεῖ ἐν τέλει ὅτι ἐν τῇ στάσει ταύτῃ οὐδεὶς οὐδ' ὁ ἐλάχιστος ἀπαντᾷ ὑπαινιγμὸς εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ περιστάσεις, ἐξ ὧν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Ὑμνου ὁ ποιητὴς προήχθη. Εἰσερχόμενος δὲ εἰς τὴν δευτέραν στάσιν σημειοῦται ὅτι ἐν τῇ δευτέρᾳ οἰκῇ ἐκτίθεται ἡ τῶν Μάγων προσκύνησις, ἐνθα κατὰ φυσικὸν λόγον ὁ ποιητὴς ἀναπολεῖ τὴν πατρίδα καὶ θρησκείαν τῶν Μάγων καὶ μέγαν ποιεῖται λόγον περὶ τῆς καταργήσεως τῆς πυρολατρίας καὶ ἀστρολατρίας διὰ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἀδύτου ἀστέρος τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης, ὡς ἔτερον ἐκκλησιαστικὸν ἄσμα λέγει, ὃν οἱ τοὺς ἀστέρας λατρεύοντες ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάχθησαν προκυνέειν.

Ἐν τέλει δὲ λέγει ὁ κ. Βουτυρᾶς ὅτι οὐδὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ στάσει ἀπαντᾷ ὑπαινιγμός τις εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ περιστάσεις, ἐξ ὧν ἐνεπνεύσθη ὁ ὑμνογράφος. Καὶ ἐθεωρήθησαν μὲν ὑπὸ τινῶν τὰ ἐν τῷ τρίτῳ οἴκῳ περὶ καταργήσεως τῆς πυρολατρείας καὶ ἀστρολατρείας ὡς ὑπαινιγμοὶ εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν Περσῶν ὑπὸ Ἡρακλείου, τὸ δὲ φερόμενον «ἀπάνθρωπον ἐκβαλοῦσα τῆς ἀρχῆς» ὡς ἀναφερόμενον εἰς τὴν πτώσιν τοῦ Φωκά, τοῦ προκατόχου τοῦ Ἡρακλείου, εὗρεθῇ δὲ καὶ ἐν τινι χειρογράφῳ: Χαῖρε Περσὼν ὁδὴ γὰρ σωφροσύνης, ἀντὶ τοῦ: Χαῖρε πιστῶν ὁδὴ γὰρ σωφροσύνης, «ἀλλὰ νομίζομεν, λέγει ὁ κ. Βουτυρᾶς, ὅτι ἐν τῇ ἀνακαλύψει τῶν ὑπαινιγμῶν τούτων ἐκράτησε πλείων καλὴ θέλησις ἢ ἐπισταμένη τοῦ Ὑμνου μελέτη καὶ ἀντιπαράθεσις αὐτοῦ πρὸς ἄλλα ἐκκλησιαστικά ἥθη, ἐν οἷς περὶ τῆς τῶν Μάγων προσκυνήσεως λόγος γίγνεται. Ἐν πᾶσι τούτοις προκειμένου περὶ Μάγων ἐξαίρεται ἡ κατάργησις τῆς λατρείας τῶν ἀστρων καὶ τοῦ πυρός ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἀστέρος ἡλίου· προκειμένου δὲ περὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐκδολῆς τοῦ ἀπανθρώπου τυράννου ἡ ἀμέσως ἐπιφερομένη ἀντίθεσις τῆς ἐγκαίνισεως τῆς βασιλείας τοῦ φιλανθρώπου Κυρίου, τοῦ Χριστοῦ, καταδεικνύει σαφῶς ὅτι ὁ ὑμνογράφος ἐπαναλαμβάνει τὴν τοσοῦτον ἀρεστὴν τοῖς Βυζαντινοῖς θεολόγοις καὶ ἡσυχαστοῖς ἀντίθεσιν τῆς ἀνατεταμένης βασιλείας τοῦ ἀρχοντος τοῦ φωτός καὶ τῆς ζωῆς πρὸς τὴν συντριβείδαν διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ βασιλείαν τοῦ ἀρχοντος τοῦ σκότους καὶ τοῦ θανάτου. Ὅσον δὲ διὰ τὴν διάφορον γραφὴν, ἥτις ἀπαντᾷ ἐν ἐνὶ χειρογράφῳ: Περσὼν, ἀντὶ πιστῶν, νομίζομεν ὅτι τὸ σφαλῆρον τῆς γραφῆς ταύτης οὐδὲ κἂν ἀνάγκη εἶνε νὰ καταδειχθῇ, διότι ἄπορον ὅπως θὰ ἀπέδαινε πῶς ἡ Παρθένος ὠδήγει τὴν σωφροσύνην τῶν καθ' ὧν ἐστράτευε καὶ κατέστρεφεν ὁ Ἡρακλείος Περσῶν. Ἀλλῶς δὲ ὁ ὑμνογράφος, πιστὸς εἰς τὸ γραφικόν, λόγον ποιεῖται οὐχὶ περὶ Περσῶν, ἀλλὰ περὶ Μάγων, παίδων Χαλδαίων, οἵτινες τὸν Σωτῆρα προσκυνήσαντες ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν, εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Καθόλου εἰπεῖν αἱ δύο πρῶται στάσεις εἰσι καθαρῶς γραφικαὶ ἄνευ οὐδενὸς ὑπαινιγμοῦ εἰς κοσμικὰ γεγονότα, περιστρεφόμεναι εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς Θεοτόκου καὶ εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀναγράφουσαι τὰ θρησκευτικὰ ἀποτελέσματα τῶν δύο τούτων ὑπερφυῶν θαυμάτων». Ἀναλύων δὲ ὁ κ. Βουτυρᾶς τὴν τρίτην στάσιν, ἀφ' ἧς ἀρχεται τὸ θεολογικὸν μέρος, ἐν πρώτοις μὲν σημειοῦται τὰς λέξεις: δι' ἡμᾶς ἐφάνη καὶ ὁ ἡμῶν ἄνθρωπος, ὅλος ἦν ἐν τοῖς κάτω καὶ τῶν ἄνω οὐδόπως ἀπῆν' ἀμφίβολον τοῦτο, λέγει ὁ ὑμνογράφος, τῶν ἀπίστων ἄκουσμα, ἀλλ' ἀναμφίβολον τῶν πιστῶν καύχημα, ἐπιφέρει: «Ἐντεῦθεν δὴλον ἀποβαίνει ὅτι ὁ θεολόγος ποιητὴς γινώσκει, καταπολεμεῖ καὶ καταγινώσκει τὰς αἰρέσεις τῶν Νεστοριανῶν, τῶν Μονοφυσιτῶν καὶ τῶν Μονοθελητῶν, χρῆται δ' ἐν τοῖς δόγμασι ταῖς αὐταῖς σχεδὸν λέξεσιν, αἷς ἡ τῷ 680 ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πατριάρχου ἀθροισθεῖσα κατὰ Μονοθελητῶν ἑκτὴ οἰκουμένη ἡ Σύνοδος, ἡ πρὸς τοῖς ἄλλοις ὡς τοιοῦτον καταδικάσασα τὸν ἐπὶ Ἡρακλείου πατριάρχην Σέργιον, τὸν μέγαν ἀριστερὰ ἐν τῇ ὑπὸ τῶν Ἀδάρων πολιορ-

κία τῆς πόλεως, αὐτὸν ἐκείνον, ὃ τὴν σύνταξιν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου ἀποδίδωσι τὸ χειρόγραφον τῆς Μαρκιανῆς βιβλιοθήκης».

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν τριῶν στάσεων, ἐκθεῖς δὲ ὁ κ. Βουτυρᾶς καὶ τὰ τῆς τετάρτης στάσεως συγκεφαλαιοῖ ὅσα ἐκ τῆς μελέτης ταύτης ἐξάγει συμπεράσματα καὶ λέγει ὅτι:

α') Ὡς ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ λόγου καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ Ὑμνου ποιητικῆς οἰκονομίας ὁ ὑμνογράφος δὲν φαίνεται ἀνήκων εἰς τὴν ἐξ ὀρφανοτρόφων, ξενόδοχων καὶ λοιπῶν βαθμοῦχων καταρτιζομένην μεγάλην ἱεραρχίαν, ἐξ ἧς συνήθως ἐλαμβάνετο ὁ κληρὸς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ εἰς ἣν ἀναμφίλεκτως ἀνήκουσιν ὁ ἐξ ὀρφανοτρόφου τοῦ Φριξίου λιμένος πατριάρχης Σέργιος καὶ ὁ μαθητὴς, φίλος καὶ ὑμνητὴς αὐτοῦ Γεώργιος ὁ Πισίδης.

β') Ἐν τῷ Ὑμνῳ οὐδεὶς οὔτε πόρρωθεν ὑπαινιγμὸς γίγνεται εἰς τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα ὠρισμένως πολιορκίαν, πρόκειται δὲ μόνον περὶ τροπαίων, περὶ καταστροφῆς ἐχθρῶν, οὗς ὡς βροντὴ καταπλήσσει ἡ Παρθένος.

γ') Ἡ μέριμνα τοῦ ὑμνογράφου ὅπως ἀναμίξῃ εἰς τὸν Ὑμνον θεολογικὴν συζήτησιν κατὰ τῶν Νεστοριανῶν, Μονοφυσιτῶν καὶ Μονοθελητῶν, μέριμνα, ἥτις ἄλλως δὲν θὰ εἶχε λόγον ὑπάρξεως, καταδεικνύει ὅτι ὁ ποιητὴς οὐδαμῶς δύναται νὰ ἦναι ὁ Ἀπολλινάριος, ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ ὁποίου αἱ αἰρέσεις αὗται δὲν εἶχον ἐτι ἀναπτυχθῇ, ἀλλ' οὐδ' ὁ μονοθελητὴς Σέργιος καὶ ὁ ὁμόφρων αὐτῷ Πισίδης, οἵτινες ἔαν ἦσαν οἱ ποιηταὶ τοῦ Ὑμνου δὲν θὰ εἶχον βεβαίως τοσαύτην ἀφέλειαν ὥστε νὰ παρεισαγάγωσιν ἐν αὐτῷ διαμαρτυρίας κατὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν δογμάτων. Ἀλλῶς δὲ ἡ θεολογικὴ αὕτη μέριμνα ὑποδεικνύει ἐποχὴν καθ' ἣν ἐξωκοῦτο τὸ κατὰ τοῦ μονοφυσιτισμοῦ καὶ μονοθελητισμοῦ ρεῦμα καὶ ἦν, οὕτως εἰπεῖν, ζήτημα τῆς ἡμέρας ἐν Βυζαντίῳ, ὡς φέρ' εἰπεῖν, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἑκτῆς οἰκουμένης Συνόδου.

Ἄλλ' εἰς τὰ ἐκ τῆς μελέτης ταύτης, λέγει ὁ κ. Β., ἐξαγόμενα φαίνονται ἀντιφάσκουσαι ἀόριστοί τινες μαρτυρίαι, αἱ ἀνωτέρω ἐμνημονεύθησαν. Τὸ κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Ἀκαθίστου ἀναγινωσκόμενον συναξάριον καὶ ἡ ἐκ παλαιᾶς ἱστορίας συλλεγεῖσα ὠφέλιμος διήγησις πρὸς ἀναφέρουσιν ὅτι ἐκ τοῦ, ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἡρακλείου, δηλαδὴ, ἀπαλλαγῆς τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς πολιορκίας τῶν Περσῶν καὶ τῶν Ἀδάρων, ἡ Ἐκκλησία τὴν τοιαύτην ἐορτὴν παρέλαβεν. Ἀφ' ἑτέρου ἐν τῷ χειρογράφῳ τῆς Μαρκιανῆς βιβλιοθήκης ὁ Ὑμνος ἐπιγράφεται «Ποῖημα Σεργίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως». Περὶ τοῦ συναξαρίου τούτου ὁμιλῶν ὁ κ. Βουτυρᾶς παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο συνετάγη 700 ἔτη μετὰ τὰ γεγονότα, ἀπὸ αὐτῶ ἐκτίθενται, ἀμφιβάλλει δὲ ἀν πηγὴ τοσοῦτον μεταγενεστέρα δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀξιόπιστος καὶ μάλιστα ὅταν σύγχρονος ἢ καὶ μικρὸν μεταγενέστεροι χρονολογοῦνται, διὰ τὴν εὐσέβειαν αὐτῶν διακρινόμενοι καὶ μηδεμίαν παραλείποντες εὐκαιρίαν ὅπως διαφωτίσωσιν ἡμᾶς περὶ τῆς εἰσαγωγῆς διαφόρων ἄλλων ἡμάτων καὶ ὕμνων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν πολὺ ἑλάσσονος σημασίας, ἐν πλάτει δὲ τὰ κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἀδάρων πολιορκίαν ἐκθέντες, οὐδὲν ἀπολύ-

τως περὶ τοῦ Ὑμνου τούτου καὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς Ἀκαθίστου Ἀκολουθίας λέγουσι, καίτοι τοιαύτην εἶχε παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς σημασίαν, ὥστε ἦν μία τῶν κατ' ἔτος γινομένων τεσσάρων μεγάλων ἀγρυπνιῶν, τοῦ Μεγάλου Κανόνος, τῆς Ἀκαθίστου, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῆς Μεγάλης Πέμπτης, ἀπὸ τῆς πρώτης τῶν ὁποίων ἐπεδήμει ἐν τῇ παλατίᾳ εἰκὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ὁδηγητρίας, μένουσα μέχρι καὶ τῆς μεγάλης κυριακῆς τοῦ Πάσχα. Ἀναπτύσσων δ' ὁ πρὸς τῇ γενικότητι τοῦ χαρακτῆρος τῆς πραγματείας καὶ τὰς λεπτομερείας ἐρευνῶν κ. Β. ἐπάγεται: «Καὶ πρῶτον αὐτὰ ταῦτα τὰ γεγονότα τῆς ὑπὸ τῶν Ἀδάρων πολιορκίας λίαν σφαλερῶς ὑπὸ τοῦ συναξαριογράφου καὶ ὑπὸ τοῦ γράψαντος τὴν ὡφέλιμον διήγησιν ἐκτίθενται». Καταδείξας τὰ σφάλματα τοῦ συναξαρίου ἔρχεται εἰς τὴν ἀναγραφὴν Νικηφόρου τοῦ Καλλιέστου, συγγραφέως τοῦ συναξαρίου «Ἐκτοτε. . . ἡ Ἐκκλησία τὴν τοιαύτην ἐορτὴν παρέλαβε τῇ Μνητρὶ ἀνατιθεῖσα τοῦ Θεοῦ τῷ παρ' ὀν-τι καὶ ρῶ—τῷ σαββάτῳ, δηλαδὴ, τῆς πέμπτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν ὅτε καὶ τὸ τρώπαιον τῇ Θεομητορί γέγονεν». Αἱ λέξεις αὗται τοῦ Ξανθοπούλου ἀποδεικνύουσι τρανῶτα ὅτι ἄγαν ἐλαφρῶς καὶ ἐπιπολαιῶς τὸ συναξάριον αὐτοῦ ἔγραψεν οὐδὲ κἀν δοῦν προσοχὴν εἰς τὰς ρητὰς ὑπὸ τοῦ Πασχάλιου Χρονικοῦ καθοριζόμενας ἡμερομηνίας. Ἡ πολιορκία ἤρξατο, κατὰ τὴν πολῦτιμον ταύτην καὶ σύγχρονον πηγὴν, τῇ 29 τοῦ ἰουλίου 626, ὅτε κατέφθαδεν ὁ θεομίσητος Χάγανος, ἐλύθη δὲ τῇ 8 αὐγούστου, ὅτε καὶ τὸ τρώπαιον τῇ Θεομητορί γέγονεν· ἐπόμενον ἄρα ὅτι «ἐὰν ὁ θεοφιλὴς τῆς Κωνσταντινουπόλεως λαὸς, τῇ Θεομήτορι τὴν χάριν ἀφοσιούμενος ὁλονύκτιον τὸν ὕμνον καὶ ἀκάθιστον αὐτῇ ἐμελῶδη καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἀγρυπνήσῃ καὶ ὑπερβῇ δυνάμει διαπραξαμένη τὸ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τρώπαιον», ἔπραξαν τοῦτο κατ' αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ξανθοπούλου τῇ 8 τοῦ αὐγούστου καθ' ἡμέρας ἐπὶ ταῖς παραμοναῖς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἤγετο ἡ μεγάλη λιτὴ ἢν Μαυρίκιος ὁ αὐτοκράτωρ ἐτύπωσε τριάκοντα πέντε περίπου ἔτη πρὸ τοῦ γεγονότος τούτου πρὸς ἀνάμνησιν τῶν κατὰ τῶν Ἀδάρων καὶ τῶν Περσῶν νικῶν αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι, ἐὰν αἱ ἐορταὶ τῇ Θεοτόκῃ ἀντιθέντο ἐν τῷ καιρῷ ὅτε τὰ τρώπαια αὐτῇ ἐγίνοντο, ἕτερόν τι τρώπαιον, γινόμενον κατὰ Μάρτιον, ἔπεισε τοὺς Βυζαντινοὺς τάξαι τὴν ἐορτὴν τῆς Ἀκαθίστου καὶ ἄδειν τὸν Ὑμνον τῷ σαββάτῳ τῆς Ε' ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν. Ἀλλῶς δὲ, ἐὰν ἡ ἐορτὴ καὶ ὁ Ὑμνος ἐπὶ Ἡρακλείου εἰσῆγετο, τὸ Πασχάλιον Χρονικόν, ὅπερ οὐδεμίαν παραλείπει λεπτομέρειαν τῆς πολιορκίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν λείπει νὰ μᾶς πληροφορήσῃ ὅτι Σέργιος ὁ πατριάρχης ἐτύπωσε ψάλλεσθαι κατὰ τὴν λειτουργίαν τῶν Προηγιασμένων ἀντὶ τοῦ Χερουδικοῦ Ὑμνου τὸ «Νῦν αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν» καὶ μετὰ τὸ ψαλλθῆναι τοὺς τελευταίους στίχους τοῦ κοινωνικοῦ λέγεσθαι τὸ τροπάριον «Πληρωθῆτω τὸ στόμα ἡμῶν αἰνέσεώς σου, Κύριε», οὐδαμῶς βεβαίως τοῦ Ὑμνου τούτου θὰ ἐπελανθάνετο, εἴπερ τότε ἐποιεῖτο ἢ εἰσῆγετο.

«Ὁ φίλος καὶ δοκιμώτατος, ἐξακολουθεῖ ὁ κ. Βου-

τυρᾶς, μεσαιωνοδίφης κ. Μανουὴλ Γεδεὼν ἀποδεχόμενος μὲν ὅτι ἡ σύνταξις τοῦ Ὑμνου οὐδ' εἰς τὸν Πισίδην δύναται ν' ἀποδοθῇ οὐδ' εἰς τὸν πατριάρχην Σέργιον, ἀλλ' ἐκ λόγων ὅλως διαφθῶρων ἀγόμενος καὶ εἰς διάφορα ὅλως ἀπολήγων συμπεράσματα, εἰκάζει ὅτι ἀδύνατον ἦν νὰ γράψῃ τὸν Ὑμνον τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ Πισίδης, καθὼ παρακολουθῶν τῷ Ἡρακλείῳ τότε εἰς τὴν κατὰ Περσῶν στρατείαν, ὡς οὐδ' ὁ Σέργιος· ἀλλ' ἀποδεχόμενος ὅτι ὁ Ὑμνος ἐψάλλη πράγματι τῇ νυκτὶ τῇ μετὰ τὴν λύσιν τῆς ὑπὸ τῶν Ἀδάρων πολιορκίας, ἀφ' ἑτέρου δ' ἀποδεικνύων ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὐδέποτε διέτασσε τὴν αὐθημερὸν ψαλμῳδίαν ὕμνου μήπω καθιερωμένου, ἀποφαίνεται ὅτι ἀπὸ πολλοῦ ἦν οὗτος πεποιημένος καὶ εἰσηγμένος ἐν τισὶν ἐκκλησιαστικαῖς τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, καθιερώθη δέ, ἐτυπώθη δηλονότι, κατὰ τὴν βυζαντινὴν φρασεολογίαν, κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ζ' ἐκατονταετηρίδος ἐπὶ Ἡρακλείου, ὅτε καὶ τὸ ἐπίθετον Ἀκάθιστος ἐλαβε. Συμφωνῶν δὲ φαίνεται τῷ αἰοδιμῷ Οἰκονόμῳ εἰ μὴ ὡς πρὸς τὸν ποιητὴν τοῦ Ὑμνου, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐποιήθη, εἰκάζει ἐκ τῶν ἐν τῷ θ' οἴκῳ: Χαῖρε τῆς ἀπάτης τὴν κάμινον σδέσασα, καί: Χαῖρε τύραννον ἀπάνθρωπον ἐκβαλοῦσα τῆς ἀρχῆς· καὶ ἐκ τῶν ἐν τῷ ια': Χαῖρε τῆς ἀπάτης τὴν πλάνην πατήσασα· καί: Χαῖρε τῶν εἰδώλων τὸν δόλον ἐλέγξασα, ὅτι ἐγένετο μετὰ τὸν θάνατον Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραδάτου εἰς τὸν τοῦ Ἀπολλιναρίου εἰς τὸν συγχρόνον αὐτῷ. Καὶ ὅτι μὲν καὶ ἐκ τῆς τοῦ λόγου ὑφῆς καὶ τῆς ποιήσεως καὶ τῶν ἐν τῷ Ὑμνῳ θεολογικῶν ἰδεῶν ἀδύνατον φαίνεται ὅτι ὁ Ὑμνος ἐποιήθη κατ' ἐποχὴν προγενεστέραν τοῦ ζ' αἰῶνος ἢ καὶ ἤδη ἐρρηθῆσαν· πλέον δὲ ἢ ἀμφίβολον εἶνε, ἄνευ τοῦλάχιστον ρητῶν καὶ ἀναμφισβητήτων μαρτυριῶν, ὅτι Ὑμνος ἀναγράφων τῇ Θεοτόκῃ νὰ νικητήρια ὡς λυτρωσάσης τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων, ἢν ἀφιερώσεν αὐτῇ Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας, τῶν δεινῶν, ἐποιήθη καὶ ἐψάλλη τὸ πρῶτον ἀλλαχοῦ πού ἢ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει καὶ ὅτι ἔτοιμον εὐρὼν τοῦτον κατὰ δεδομένην ὥραν, πρὸς ἢν προσφύῳς ἢ μᾶλλον ὑπερφυῶς προσσηροῦζετο, ὁ θεοφιλὴς τῆς Κωνσταντινουπόλεως λαὸς ἐμελῶδη καὶ καθιερώσεν ὁλονύκτιον καὶ ἀκάθιστον τῇ νυκτὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, τῇ 8, δηλαδὴ, Αὐγούστου καὶ οὐχὶ τῷ σαββάτῳ τῆς Ε' ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν».

Εἶτα ὁ κ. Βουτυρᾶς ἀνασκευάζει τὴν γνώμην τοῦ σοφοῦ Κουερκίου περὶ τοῦ ὅτι ὁ Ὑμνος ἐποιήθη ὑπὸ Πισίδου, ἢν στήριζει ἐπὶ τε τοῦ ὅτι αὐτὸς καὶ τὰ Ἀδαρικά ἐποίησε, τὴν δ' ἀνασκευὴν αὐτοῦ βασιλεῖ ἐπὶ τε τῶν προτασσομένων τοῦ ἡσώμενου ὡς τὸν ὕμνον, ὅπερ ὁ Κουερκίος προσάγει ὡς τὸ ἰσχυρότατον αὐτοῦ ἐπιχείρημα, καὶ τῶν ἐπιτασσομένων αὐτῷ στίχων τοῦ Πισίδου, ἐξ ὧν φανεροῦται ὅτι οὐδαμῶς περὶ τοῦ Ἀκαθίστου πρόκειται.

Οὕτως, ἐπάγεται, «τὴν κοινῇ κρατήσαντες γνώμην ὅτι ὁ Ὑμνος ὑπὸ Σεργίου ἢ Πισίδου ἐποιήθη, ἢ ἀρχαιότερον ποιηθεὶς ἐτυπώθη καὶ καθιερώθη ἐπὶ Ἡρακλείου ψαλλεῖς τὸ πρῶτον ὁλονύκτιος καὶ ἀκάθιστος τῇ νυκτὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἀδαρικῆς πολιορκίας ἀπαλλαγῆς ἄρδην ἀνατρέπουσι, παρ' ἡμῖν γε κριταῖς, ὅτε ὕμνος αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἐν τῇ ὑφῇ τοῦ λόγου, ἐν τῇ ποιήσει καὶ ἐν ταῖς ἰδέαις αὐτοῦ, καὶ ἡ ἡμέρα

καθ' ἃν ψάλλεται, ἡμέρα ὀρίσθεισα, διότι κατ' αὐτὴν τὸ τρόπαιον τῇ Θεομήτορι γέγονεν, ὡς ὁ Κάλλιστος αὐτὸς αὐτὸν ἀναιρῶν λέγει». Ἀπορώτερον δὲ θεωρεῖ ὁ κ. Β. ὅτι ἴσως εἶνε, ὅτι πάντες οἱ νεώτεροι ἱστορικοὶ, ἀλλοδαποὶ τε καὶ ἡμέτεροι, ἀδασανίστως τῇ γνώμῃ ταύτῃ συνετάγησαν ἀλλήλοις παρεπόμενοι καὶ θαυννεύμενοι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐκ τοῦ ὅτι ἐκ τῶν τριῶν πολιορκιῶν, ὧν εἰς μνήμην ὁ Ὑμνος ψάλλεται, αἱ μὲν ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου καὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, καίπερ πολλῶ μακροχρονιώτεραι καὶ εἰς πολλῶ φοβερώτερον κίνδυνον τὴν τε πόλιν καὶ τὸ κράτος ἐμβαλοῦσαι, πολλῶ δὲ περιδοξότεραι ὡς πρὸς τὴν τελικὴν νίκην καὶ τὸν θρίαμβον τῶν Βυζαντινῶν, μόλις ἔτυχον παρὰ Θεοφάνει, Νικηφόρῳ, Κεδρηνῷ, Ζωναρᾷ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις χρονογράφοις συνοπτικωτάτης τινὸς ἀφηγήσεως, ἢ δ' ἐπὶ Ἡρακλείου προσπέλασις τῶν Ἀδάρων εἰς τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, καίπερ πολλῶ τούτων ὑπολειπομένη ὡς πρὸς τὸν χρόνον ὃν διήρκεσε καὶ τὴν κατὰ γῆν τε καὶ κατὰ θάλασσαν παρασκευὴν τῶν πολιορκιῶν, ἀλλ' ὅμως ἔτυχεν ἐκτενοῦς περιγραφῆς παρὰ τοῦ συγγραφέως τοῦ Πασχαλίου Χρονικοῦ καὶ ποιητικῆς ἐξάρσεως παρὰ Γεωργίου τοῦ Πισίδου. Ἐκτενὲς δ' εἶτα ἀποδείκνυσιν ὁ κ. Βουτυρᾶς ὅτι οὐδόλως ἐπιτοῦντο ἐκ τῆς πολιορκίας, καὶ τῶν ἀπειλῶν καὶ ἀγερώχων ἀποστροφῶν τοῦ Χαγάνου τῆς ἐπὶ Ἡρακλείου πολιορκίας, προσάγων πλείστα μαρτυρίας ἱστορικᾶς. «Τοιαύτη δέ, λέγει, ἐγένετο ἡ πρώτη ἐπὶ Ἡρακλείου πολιορκία τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Ἀδάρων οἱ ὑπὸ τε τοῦ συγχρόνου Πασχαλίου Χρονικοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ ὀλίγον μεταγενεστέρου Νικηφόρου περιγράφεται. Ἐκ δὲ πάσης τῆς ἀφηγήσεως ταύτης ἐξάγεται ὅτι οὐδόλως οὔτε ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν τῶν ὑποστάντων αὐτὴν, οὔτε ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ἐθεωρήθη τοιαύτη ὥστε νὰ ἐμπνεύσῃ ἀγωνίαν καὶ φόβον περὶ τῆς τύχης τῆς πόλεως καὶ ἐπομένως νὰ προκαλέσῃ τὴν εἰσαγωγὴν νέου ὕμνου καὶ νέας ἀκολουθίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, εἰσαγωγὴν, ἥς οὐδεὶς ἕτερος τῶν ἱστορικῶν πλὴν τοῦ κατὰ τὸν ἰδ' αἰῶνα Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου ποιεῖται μνησθῆναι. Καὶ πάντες μὲν τὴν ἀπόκρουσιν τῶν Ἀδάρων καὶ τὴν κατ' αὐτῶν νίκην ἀποδίδουσι κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰς τὰς πρεσβείας τῆς Θεομήτορος, ὡς ἀποδίδουσι καὶ τὰ δύο ἄλλα κατὰ τῶν Σαρακηνῶν πολιορκιῶν τρόπαια· οὐδεὶς ὅμως περὶ ἐξαιρετικῆς καὶ πρωτοφανοῦς τῇ Θεοτότῳ κ. φ. ἑορτῆς λόγον ποιεῖται, οὐδὲ τὸ Πασχαλίον Χρονικόν, ὅπερ περαινέται τὰ τῆς πολιορκίας ὡς δεδήλωται ἀνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης προσθήκης, οὔτε ὁ Θεοφάνης, ὅστις ἀρκεῖται λέγων ὅτι «δέκα ἡμέρας τῇ πόλει παρακαθίσαντες διὰ τῆς γῆς καὶ θαλάσσης τῇ τοῦ Θεοῦ δυνάμει καὶ συνεργείᾳ καὶ ταῖς πρεσβείαις τῆς ἀχράντου καὶ Θεομήτορος Παρθένου ἠττήθησαν, καὶ πλῆθη πολλὰ ἀσπαλλόντες ἐν τῇ γῇ καὶ θαλάσσῃ μετὰ μεγάλης αἰσχύνης ὑπέστρεψαν», οὔτε ὁ Νικηφόρος, ὅστις ἀπλῶς ἀναφέρει ὅτι «ὁ ἀρχιερεὺς τῆς πόλεως σὺν Κωνσταντίνῳ τῷ βασιλεὶ εὐχαριστηρίους λιτὰς τῷ Θεῷ προσέφερον ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεομήτορος τῷ ἐν Βλαχερναῖς ἱδρυμένῳ ἀφικόμενοι». Κατὰ τὸν Νικηφόρον ἄρα πρόκειται περὶ εὐχαριστηρίων λιτῶν τῷ Θεῷ, πιθανώτατα δὲ περὶ τῆς συνήθους ἐκείνης λι-

τουείας, ἢ λιτῆς πρεσβείας, ἣν κατὰ Κεδρηνὸν ἐτύπωσεν ὁ βασιλεὺς Μαυρίκιος. Ἡ λιτὴ ἢ λιτανεία αὕτη ἦν, κατὰ Συμεὼν Θεσσαλονίκης, παράκλησις πρὸς Θεὸν καὶ ἰκεσία κοινὴ καὶ δι' ὁμῆν ἐπιφερομένη καὶ χάριν εὐχαριστίας ὑπὲρ ἀγαθῶν δωρηθέντων, τὴν λιτανείαν ἐποιοῦντο ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ αὐλικοὶ περὶ ὁδεύοντες ἀπὸ τοῦ παλατίου ἄχρι τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῶν Βλαχερνῶν, σῶζεται δ' ἐπὶ ὁ τύπος αὐτῆς.

Ἀλλῶς δὲ νικητηρίων ὕμνων οὐπω ἦν καιρὸς. Ἡ κρίσις τοῦ ἀγῶνος, ἐξ οὗ ἐξήρτητο ἡ τύχη τοῦ κράτους, ἦν ἐν τοῖς πεδίοις τῆς Ἀσίας, ἐνθα ἐξηκολούθει ἐπὶ δύο ὅλα ἔτη ἀγωνιζόμενος ὁ Ἡράκλειος, ὅστις ἀκριβῶς κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐγκαταλείφθεις παρὰ τῶν συμμάχων αὐτοῦ, διέτρεχε τὴν κρισιμωτέραν ὥραν Ἀπριλλίαν μὲν ἡ πόλις ἀπὸ τῶν Ἀδάρων, ἀλλ' ὁ ἐκ τῶν Περσῶν κίνδυνος ἐπεκρέματο αἰ ἐπ' αὐτῆς ὡς σπάθη Δαμοκλέους. Ἡ ἀντικρὺ τῆς πόλεως ἀσιατικὴ παραλία ἡρημοῦτο καθ' ἐκάστην πυρπολούμενη καὶ δηνουμένη· ὁ Σαχαδάρτζ (τῇ Χαλκηδόνι παρακαθιζόμενος, οὐ μετέστη, ἀλλ' αὐτόθι ἐχειμαζεν) οὐδ' ἐλπίς ὑπῆρχε νὰ ἐξωσθῇ ἐκείθεν ἐκτὸς μόνον ἐὰν ὁ Χοσρόης ἠττώμενος ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείου ἡναγκάζετο ν' ἀνακαλέσῃ αὐτόν. Ἡ πόλις ἄρα δὲν ἠδύνατο ἐπὶ ν' ἀναγράφῃ τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῇ τὰ νικητήρια ὡς δι' αὐτῆς ἐγείρουσα τρόπαια, ἐνῷ μυριοὶ ἐπὶ κίνδυνοι τὸν βασιλεῖα καὶ τὸ κράτος ἐκύκλουν.

Πάντα ταῦτα, συμπεραίνει ὁ κ. Β., φαίνονται ἀνασκαυάζοντα τὴν γνώμην ὅτι ὁ Ὑμνος ἐποιήθη ὑπὸ τοῦ Σεργίου ἢ τοῦ Πισίδου καὶ ἐξάλλη τὸ πρῶτον ἐπὶ Ἡρακλείου διὰ τὴν ἀπὸ τῶν Ἀδάρων ἀπαλλαγὴν. Αἴτιον δὲ τοῦ ὅτι ἡ γνώμη αὕτη ἐκράτησε κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας τοῦ βυζαντινοῦ κράτους φηροῖν ὅτι εἶνε ἡ παντελὴς σχεδὸν ἐλλειψὶς λεπτομερῶν εἰδήσεων περὶ τῶν δύο ἄλλων πολιορκιῶν, ἐνῶ περὶ ταύτης ὁ βυζαντινὸς κόσμος εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὴν μαγεύσαν αὐτὸν φαντασίαν καὶ γλῶσσαν τοῦ Πισίδου καὶ τὴν ἀφελῆ μὲν, ἀλλ' ἐκτενῆ ἀφηγήσιν τοῦ Πασχαλίου Χρονικοῦ, προσθετόν δὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἡρακλείου τοῦ καυτερωτάτου, ὀξύχειρος καὶ τριαρόχειρος ὀπλίτου, τοῦ ἄλλου ὄντως Ἡρακλέους κατὰ τὸ σθένος, ὡς οἱ Βυζαντινοὶ κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα ἐξηκολούθουν περὶ αὐτοῦ ψάλλοντες.

Καὶ ἐνταῦθα ἔσται ὁ κ. Βουτυρᾶς, προτιθέμενος κατὰ τὴν προδεχῆ συνεδρίαν τοῦ Συλλόγου, ἥτις γενήσεται τῇ ἐπιούσῃ τῆς κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ, ἡτοι τῇ 5 ἐπιόντος Ἀπριλίου, νὰ ἐξετάσῃ τὴν μαρτυρίαν Γεωργίου τοῦ Ἀματωλοῦ, ὅτι ἡ Ἀκάθιστος ἐτυπώθη ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου μετὰ τὴν λῦσιν τῆς ἐπὶ τούτου ἐπταετοῦς πολιορκίας τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν καὶ κατὰ πόσον αὕτη δύνανται νὰ ὑποστηρικθῇ ἐκ τῶν γεγονότων.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀναγνώσματος, ὁ πρόεδρος κ. Α. Χρηστίδης συγχαίρει τῷ ἀγορητῇ ἐπὶ τῷ τὰ μάλιστα σπουδαίῳ καὶ ἐνδιαφέοντι ἀναγνώσματι αὐτοῦ καὶ εὐχαριστῶν αὐτῷ ἐν ὀνόματι τοῦ Συλλόγου, λυεὶ τὴν συνεδρίαν.